

De Zaak Nul

Deel 3 over Aziz Dijkstra, de Puzzelman

Eerste druk © 2016 Marc Pierar

Cover: © Paxies van Dokkum

ISBN: 978-94-021-4785-8

Uitgeverij bravenewbooks.nl Amsterdam

www.bravenewbooks.nl

De Zaak Nul

Marc Pierar

“Een plan maken is één ding, dat plan uitvoeren is een heel ander ding.”

Prelude

Amsterdam, donderdag 5 september 2047, 07.13 uur, Veemkade, wooncomplex Argentinië, het appartement van Aziz Dijkstra, zijn slaapkamer. De gordijnen zijn open, buiten is boven Amsterdam een grijze lucht te zien, geen stukje blauwe lucht te bekennen. Het is de derde bewolkte dag op rij, de zomer is definitief voorbij. Een man ligt te slapen op zijn linkerzij, zijn gezicht naar de rand van het bed, zijn lange blonde krullende haren in een warboel over zijn gezicht. Naast hem op de rand van het bed zit een vrouw. Aangekleed. Klaar om te gaan. Ze veegt de haren van de man voorzichtig opzij en bekijkt zijn gezicht met een vertederde glimlach op haar lippen. Ze buigt zich naar hem toe, kust hem op zijn slaap en fluistert iets in zijn oor.

“Azizke? ... Tijd om op te staan, jochie,” fluistert Evangelina in het rechteroor van Aziz, “ik ga naar Den Haag.”

“Huh? ... Wat?”, mompelt Aziz.

Nog slaperig opent hij zijn ogen, ziet Evangelina, begint te glimlachen en zegt: “Goedemorgen, meissie.”

Zij aait hem zachtjes over zijn wang en zegt: “Ik moet gaan.”

Hij knikt, zegt dan: “Enig idee hoe laat je thuis bent?”

Ze schudt haar hoofd: “Nee, maar ik laat het je rond de middag weten. Goed?”

“Ja, da's goed. Hollen jij. Maar eerst nog een kus.”

Ze kust hem opnieuw op zijn hoofd, streelt zijn haren, kijkt hem dan recht in de ogen met die prachtige bruine ogen van haar, die ogen met die dromerige blik, en met een grote glimlach op haar gezicht zegt ze: “Ik ben stapelgek op je, Azizke, echt stapelgek. Ik zou het liefste terug bij je in bed kruipen.”

Hij grinnikt: “Ga maar gauw naar Den Haag want je zou het nog doen ook.”

Ze knikt glimlachend, kust hem nogmaals, staat op en loopt naar de openstaande deur van de slaapkamer. Hij kijkt haar na. In de deuropening staat kijkt ze nog even om, kijkt hem glimlachend aan en maakt een kusbeweging met haar lippen, een kus die hij beantwoordt. Dan loopt ze de kamer uit. Niet veel later hoort hij de voordeur open en dicht gaan.

Met een glimlach op zijn gezicht, een gelukzalige glimlach, er is geen ander woord voor, gaat Aziz op zijn rug liggen en staart naar het plafond, zijn handen onder zijn hoofd.

Aziz bemerkt weer de rust, de onbeschrijflijke rust in zijn hoofd. Dat is het eerste wat hij nu elke ochtend merkt bij het wakker worden. Maar ja, het verschil met vroeger is dan ook te groot, veel te groot, om niet op te merken.

Alsof opstaan tot en met afgelopen zaterdag fysiek anders aanvoelde dan opstaan sinds afgelopen zondag. De rust geeft hem zelfs een licht euforisch gevoel. Alsof hij sinds zondag de hele dag met een glimlach op zijn gezicht rondloopt, doorlopend goede zin heeft? En ook heeft hij nog steeds dat 'lichte' gevoel in zijn lijf. Alsof hij tientallen kilo's lichter is geworden. Alsof er een enorme last van zijn schouders is gevallen, welhaast half zwevend loopt zoals hij Pierre Lagarde afgelopen zondag vertelde, aan het eind van het diner in Baton Rouge, dat Cajun restaurant. Nooit heeft hij kunnen bevroeden dat een relatie met Evangelina dit effect zou sorteren in zijn kop en lijf. Dan grinnikt hij. Zijn moeder! Zijn moeder had dit altijd al voorspeld, weliswaar in haar bewoordingen maar toch. En Evangelina's moeder ook. Ach, die moeders van ons ...

Afgelopen zondag bemerkte hij die rust in zijn kop voor het eerst, was toen nog bevreesd dat het een tijdelijke rust was maar nu, donderdag, is die rust er nog steeds, lijkt een blijvend iets te zijn. Alsof Evangelina de orkaan in zijn kop daadwerkelijk gekalmeerd heeft? Of was het misschien het feit, een achteraf gezien zo absurd voor de hand liggend feit dat het hem enigszins ontsloeg van enige verantwoordelijkheid voor zijn jarenlange blindheid voor dit feit, het feit dat hij inzag dat het allemaal aan hem lag? Dat hij tot diep in zijn vezels verliefd was op deze vrouw? Stapelverliefd? Altijd al? Vanaf dag 1, nu twintig jaar geleden, die eerste dag van de AI-introductie week aan de UvA in augustus '27 toen ze 's ochtends in de kantine van het AI-lab bij hem aan tafel kwam zitten? Dat die ochtend niet alleen zij als een blok voor hem viel maar hij ook voor haar? En dat in de dagen daarna niet alleen zij opnieuw als een blok voor hem viel vanwege zijn verhalen maar hij ook opnieuw als een blok voor haar viel vanwege haar verhalen? Mijn God, denkt hij, wat ben ik blind geweest. Ja, nu beseft hij het, nu hij deze puzzel heeft opgelost beseft hij het, nu wel. Liefde, de allermoeilijkste puzzel! Hij lacht, enigszins besmuikt. Die verdomde emoties en gevoelens ook.

Misschien kwam het allemaal wel omdat hij voor het eerst van zijn leven een relatie had met een vrouw die hem onderdompelde in een bad van liefde, onvoorwaardelijke liefde, echte onvoorwaardelijke liefde. Een vrouw die niets van hem wilde maar hem alleen maar wilde geven, hem zijn gang liet gaan, hem dingen op zijn manier liet doen, hem niet probeerde te beteugelen, juist integendeel. En vooral zijn brein niet negeerde maar het juist prikkelde, daadwerkelijk prikkelde. Zijn moeder en zijn tante Eike hadden dat ook altijd gedaan, en niet te vergeten Zingende Wind natuurlijk, maar Evangelina ... nee, die prikkelde hem op een heel ander niveau.

Natuurlijk, Evangelina was een adembenemend mooie vrouw, was eigenlijk alleen maar mooier geworden de afgelopen jaren. En vriendelijk en hoffelijk op een manier die je niet vaak zag. En dan die naam, zeg! Evangelina Di Angeli: het goede nieuwtje van de engelen. Mijn God, denkt Aziz, wat een toepasselijke naam voor zo'n prachtige vrouw. Maar het krankzinnige aan dit alles was natuurlijk dat juist deze vrouw, deze adembenemend mooie en reteslimme vrouw, op hem viel. Op hem! Op die gozer uit Heerenveen, die gozer met dat puzzelbrein en die lange blonde haren. Want ergens begrijpt hij haar nog steeds niet ... is hij toch verbaasd over haar liefde voor hem ... Eerlijk gezegd? ... Hij kan er nog steeds niet bij ... Wat ziet ze toch in me, peinst Aziz, dat ze zo stapelgek is op mij? Wat ziet zij in mij dat ik zelf niet zie? Wat is het? Is het dat gepuzzel van mij, dat getover? Die hocus-pocus met mijn handen? Wat is daar nou zo opmerkelijk aan? Dat getover kan iedereen, ik alleen maar in extreme mate ... Toch?

Genoeg gedraald, denkt Aziz. Hij gaat rechtop zitten, strekt zijn armen en rug, staat op, gaat naar de badkamer en neemt een douche.

Onderweg in de auto ziet Evangelina een contactverzoek binnen komen van Ilse Maassen, de CEO van Europol wiens personal assistant zij sinds gisteren is, een 2048-encrypted verzoek met status Extreem Urgent. Volgens de klok in haar smartGlass zicht is het 07.39 uur. Verbaasd accepteert Evangelina het contact en ziet Ilse in haar smartGlass zicht. Ilse ziet er bleekjes uit, zit duidelijk niet goed in haar vel.

“Goedemorgen, Ilse, wat kan ik voor je doen?”, vraagt Evangelina.

“Goedemorgen, Evangelina, waar ben je? ... Onderweg naar Den Haag? ... Keer maar om naar ons kantoor in Amsterdam op de Zuidas. Ik ben al onderweg. Ik overweeg alarmfase Negen af te kondigen.”

“Alarmfase Negen?”, zegt Evangelina niet-begrijpend kijkend, “Hier moet je me even helpen, Ilse, want die ken ik nog niet.”

Ilse knikt: “Dat is de op één na hoogste alarmfase. Alarmfase Negen betekent in gewone mensentaal dat er mogelijk gedonder gaat uitbreken, Evangelina, een enorm gedonder. Internationaal. Ik vertel je de details straks wel. Ik zie je zo in Amsterdam.” En ze verbreekt de verbinding.

“We gaan niet naar Den Haag maar terug naar Amsterdam, naar ons kantoor op de Zuidas. Met hoogste spoed. Privilege is alarmfase Negen”, zegt Evangelina tegen de beveiliging die linksvoor in de auto zit.

De beveiliging knikt en geeft de nieuwe bestemming op aan de AI-chauffeur van de auto. Als snelheid geeft hij Extreme Spoed op en als privilege Alarmfase Negen. De auto begint te claxonneren, de koplampen beginnen te knip-

peren, de AI-chauffeurs van de auto's op de weg beginnen onderling te communiceren, andere auto's gaan automatisch opzij, naar rechts, en maken de linkerbaan vrij. De elektrische motor laat de auto razendsnel optrekken naar 170 kilometer per uur. De auto gaat met hoge snelheid naar de eerstvolgende afslag, mindert daar snel vaart, gaat naar rechts, naar de afslag, andere auto's gaan automatisch opzij of minderen vaart, en rijdt via een andere route terug naar Amsterdam, nog steeds met hoge snelheid, nog steeds claxonnerend, nog steeds met knipperende koplampen.

De andere beveiligers, degene die rechtsvoor zit, heeft zijn hoofd ondertussen omgedraaid naar Evangelina: “Alarmfase Negen? Dat is de eerste keer dat ik die meemaak. Dan is er iets ernstigs aan de hand, iets zeer ernstigs.”

Evangelina en haar beveiligers komen aan in de parkeergarage onder het gebouw van Europol op de Zuidas. Het is 08.08 uur. Ze stappen alledrie uit en nemen de lift naar de 8ste verdieping. Daar blijven haar beveiligers achter in een wachtruimte naast de receptie terwijl Evangelina verder loopt, een gang in. Aan het einde van de gang is het kantoor van Ilse Maassen. Rechts van de deur is Evangelina's werkplek, links van de deur staat een aantal fauteuils. Daar zitten twee beveiligers die Evangelina vriendelijk toeknikken, zij knikt hen vriendelijk toe. Evangelina klopt op de deur en gaat naar binnen. Ilse zit achter haar bureau, ziet Evangelina binnenkomen, glimlacht flauwtjes en staat op, haar hand uitgestoken ter begroeting. Evangelina geeft Ilse een hand.

Ilse gebaart Evangelina te gaan zitten, gaat zelf ook zitten, zucht gelaten en zegt dan: “Evangelina, goed dat je er bent. Ik ben zelf ook net binnen ... Staat je streaming uit? ... Doe dat eerst even, wil je? ... Wat een misère ... Luister, dit is er aan de hand.”

En Ilse begint te vertellen ...

Rond 08.25 uur komt Aziz aan bij de IJ-toren, laat zijn eBadge zien aan de receptie bot, neemt de lift naar de 17de verdieping en loopt daar naar zijn kantoor. Jackson Goodson is er al, zit een beetje rond te neuzen op de social-Tubes. Jackson, junior rechercheur, is sinds gisterenmiddag de nieuwe pupil van Aziz.

“Hoi, Aziz, alles goed?”, vraagt Jackson.

Aziz knikt glimlachend: “Zeker weten, kerel, met jou ook?”, gaat zitten, logt in en zegt dan: “Ik moet eerst nog een aantal dossiers en documenten bijwerken, onder andere over jou.” Bij dat laatste kijkt hij Jackson even grijnzend aan.

“Verder moet ik nog wat formaliteiten regelen. De gebruikelijke bureaucrati-

sche onzin. Ik ben er, denk ik, nog een klein uur mee bezig. Daarna gaan we effe met de benen op tafel het komende jaar bespreken, wat we van elkaar verwachten en zo. Oké?”

Jackson knikt: “Is goed.”

“Voor alle duidelijkheid?”, zegt Aziz terwijl hij Jackson aankijkt met een serieuze blik, “Je krijgt dadelijk van mij ook de bevoegdheid om delen van mijn BC-protocol te mogen gebruiken. Voor het geval ik je taken wil laten uitvoeren van een senior rechercheur BC. Hoef ik straks niet alles zelf te doen. Maar je gebruikt dat protocol enkel en alleen op mijn verzoek. Doe je dat op eigen initiatief of gebruik je het voor andere doeleinden, dan is het over en uit, met onmiddellijke ingang. Ik zie veel door de vingers maar dat niet. En Van Santen ook niet.”

Jackson knikt, is bekend met het geval van Jacco Voorburg, een junior rechercheur die zo'n drie jaar geleden pupil was van Aziz en dat wel deed. En op voorspraak van Aziz door commissaris Van Santen op staande voet werd ontslagen.

“Besef wel”, zegt Aziz, “dat wij BC'ers ongehoord veel bevoegdheden hebben gekregen van de driehoek. Met die macht dien ik serieus om te gaan, Jackson, heel serieus. En jij als mijn pupil dus ook.”

Opnieuw knikt Jackson: “Duidelijk. Geen enkel probleem.”

Aziz gaat verder met zijn dossiers en documenten, Jackson met grasduinen.

En Moeder Natuur overziet Haar Hemel en Haar Aarde

En Zij bemerkt Aziz en glimlacht ...

Haar lieveling heeft eindelijk zijn rust gevonden

Bij Haar andere lieveling, Evangelina ...

Nu is hij nog sterker dan voorheen,

Moet het Kwaad hem nog meer vrezen dan voorheen

Dan trekt iets de aandacht van Moeder Natuur ...

Daar in de verte ... daar is iets loos ...

En Moeder Natuur bemerkt een oneffenheid ... in de dingen en hun loop!

En Zij is verbaasd, hogelijk verbaasd

Haar Weg, Haar waarlijk magnifieke Weg bevat een oneffenheid!

Dit ... dit ... dit was niet voorzien!

Nieuwsgierig komt Zij naderbij

En ziet een kiem ontspruiten van een waarlijk duivels Kwaad

Niet langer is Zij verbaasd, nu is Zij onthutst

Dit Kwaad heeft Haar stad op het oog!

*En Moeder Natuur overziet Haar Hemel en Haar Aarde
En zie ... daar in de verte ...
Daar komt aangewandeld Haar lieveling, Haar Nomade van de Weg
En Moeder Natuur ziet hetgeen zich nog ontvouwen moet
En Zij glimlacht ...
Ook dit Kwaad is geen partij, is simpelweg geen partij voor Haar Nomade
en zijn getover*

*Niets en Oneindig, mensankind, bestaan alleen in het hooggebergte
Niet hier in het dal
Hier in het dal is alleen een iets en dat iets is altijd eindig
Ook het Kwaad is eindig, mensankind, nimmer oneindig
Een waarheid die de dienaren van het Kwaad nog immer ontgaat ...*

Een krankzinnige Puzzel

Amsterdam, donderdagochtend 5 september 2047, 09.16 uur, de Zuidas, het gebouw van Europol in Amsterdam, de 8ste verdieping, het kantoor van Ilse Maassen, CEO van Europol, in de noordoosthoek van het gebouw. Het uitzicht is werkelijk fenomenaal. Rechts beneden is het spoor te zien, recht vooruit is in de verte het RAI-congrescentrum te zien. En links een prachtig uitzicht over een bewolkt Amsterdam. Het kantoor is sober maar luxueus ingericht. Een groot bureau met twee stoelen ervoor, een grote vergadertafel voor tien personen, een fraaie kast met kunstvoorwerpen. En een groot wandscherm met het geluid uit, afgestemd op AmsterdamTube. Het nieuws-item is de VN waar Rusland voor de zoveelste keer ruzie heeft met de VS en China terwijl de EU weer eens probeert te bemiddelen. Aan het bureau zitten twee vrouwen in overleg, de jongste voor het bureau, de oudste achter het bureau.

“Je bent het wel met me eens dat Aziz de meest geschikte persoon is om dit probleem op te lossen?”, vraagt Ilse aan Evangelina en kijkt die aan met een onderzoekende blik.

Evangelina knikt maar het gaat blijkbaar niet van harte: “Rationeel gezien wel maar persoonlijk? ... Ilse, dit is allemaal wel erg gevaarlijk ... En zelfs voor zijn doen compleet gestoord!”

Evangelina zucht even en schudt dan haar hoofd: “Ik heb alle vertrouwen in dat koppie van Aziz, hoor. Als hij met dat koppie van hem de Europese geheime dienst aankan, dan kan hij denk ik de Russische geheime dienst ook wel aan. En religieuze fundamentalisten ook. Maar Aziz is geen vechtjas en ook niet zo'n goede schutter. Ik kan beter schieten dan hij en met mijn Capoeira win ik vrijwel zeker van hem met vechten. Daarom hou ik mijn hart vast, begrijp je?”

Ilse knikt: “Onze prioriteit ligt bij het oplossen van het probleem. We zijn het er in ieder geval over eens dat Aziz de beste keus is om dit probleem op te lossen ... Maar gezien zijn andere kwaliteiten, of gebrek daaraan, moeten we misschien één of meer mensen meesturen ... Die nieuwe partner van hem, die Jackson Goodson, dat was toch een ex-marinier?”

Evangelina knikt: “Ja, dat klopt.”

Ilse vouwt haar handen en staart peinzend voor zich uit. Na een tijdje zegt ze: “Ik snap je bezwaar wel, dat persoonlijke ... In principe heb ik er geen probleem mee dat jij vanwege je vecht- en schietkwaliteiten aan deze zaak meedoet. Dat is natuurlijk ook afhankelijk van Aziz en zijn partner, wat zij ervan vinden.”

Evangelina schudt haar hoofd: “Ik denk niet dat Aziz er veel problemen mee heeft, die is nuchter genoeg om te beseffen dat hij in deze zaak waarschijnlijk meer gevaar loopt dan ik. En Jackson? ... Die maakt het volgens mij ook niet zoveel uit. Als Aziz het oké vindt, dan zal Jackson het ook wel oké vinden, vermoed ik zo.”

Ilse heeft Evangelina knikkend aangehoord: “Waar ik zelf aan zat te denken is het volgende. Vanwege de ernst van deze zaak wil ik eigenlijk mijn PA als mijn liaison bij dit onderzoek ... Dat jij dus lid wordt van het onderzoeksteam van Aziz. Full-time. Totdat deze kwestie is opgelost. Dat jij en ik 1 op 1 zaken met elkaar kunnen kortsluiten, dat niemand anders van Europol daartussen zit. Indien nodig, kunnen Aziz en Goodson gebruik maken van je vecht- en schietkwaliteiten. Ik begrijp dat jij dat voorstel niet bezwaarlijk vindt?”

Evangelina schudt glimlachend haar hoofd: “Natuurlijk niet! ... Maar wie doet dan je PA-werk?”

Ilse zucht, haalt haar schouders op en zegt dan: “Ik regel wel een tijdelijke vervanger maar ik vrees dat ik veel zaken nu zelf zal moeten doen, met name de vertrouwelijke zaken. Het zij zo. Deze zaak is in potentie veel te gevaarlijk ... Dan nog iets. Ik moet nog contact opnemen met de ESS-divisie Benelux. Die wil ik hier op de achtergrond laten meekijken en meewerken. Ik ken de opvolger, opvolgster eigenlijk, van Vercauteren namelijk vrij goed: Joyce Zwart. Zij en Aziz kennen elkaar. Joyce is jaren geleden rechercheur geweest bij de Amsterdamse politie. Zij heeft toen samen met Aziz die zaak gedaan met dat gewurgde meisje, die Nadine Veenstra. Dat was die zaak met die verijdelde aanslag op de vorige burgemeester van Amsterdam, Samuel Goldberg, in '34. Kun je je dat nog herinneren?”

Evangelina knikt glimlachend. En of zij zich dat nog kan herinneren! Door die zaak wist zij waar haar in '32 verdwenen maatje terecht gekomen was.

“Goed,” zegt Ilse, “dan neem ik nu contact op met Aziz en vraag hem om langs te komen, samen met die partner van hem, die Goodson. Daarna neem ik contact op met Joyce.”

Via haar smartGlass neemt Ilse contact op met Aziz.

“Dag Ilse,” glimlacht Aziz, “heb je me nu al nodig?”

Ilse glimlacht flauwtjes: “Dag Aziz, laat ik maar meteen met de deur in huis vallen. Ken jij ene Lev Basbatov?”

Ze ziet hem peinzend kijken: “Je hebt in '40 een lezing van hem bijgewoond op dat congres in Sydney.”

“O wacht, bedoel je die Rus met zijn krankzinnige lezing over een interview om vast te stellen of de geïnterviewde een alien is of niet? Bedoel je die?”

Ilse knikt: “Inderdaad, die van dat interview. Heb je interesse in een krank-

zinnige puzzel, Aziz? Vanwege die puzzel zit ik vandaag niet in Den Haag maar in Amsterdam, in ons kantoor op de Zuidas. Kun je langs komen om 10.00 uur? Laat mij je in ieder geval de puzzel vertellen. Dan kun je met kennis van zaken besluiten wel of niet in te gaan op mijn voorstel. Neem je partner mee. Dit is een puzzel voor twee. Tot straks.” Zij verbreekt de verbinding en zoekt vervolgens contact met Joyce Zwart.

“Ilse!” zegt Joyce, “Waarmee kan ik je helpen?”

“Allereerst gefeliciteerd met je nieuwe functie. Eindelijk een keer een directeur bij een divisie van de ESS waarmee ik door één deur kan. Maar waarom ik je bel, Joyce ... Ik overweeg alarmfase Negen af te kondigen vanwege een Rus die vanmorgen vroeg hier in Amsterdam bij Europol aanklopte. Deze Rus is afgelopen zondag gevlucht uit Rusland om een uiterst bizarre reden. Die reden, Joyce, is dermate raadselachtig dat ik iemand van buiten Europol om hulp heb gevraagd, iemand die jij ook kent: Aziz Dijkstra van de Amsterdamse politie. Jou en je mensen heb ik ook nodig. Ik zit in Amsterdam, in ons kantoor op de Zuidas. Kun je zo snel mogelijk langs komen?”

“Aziz Dijkstra?”, zegt Joyce lachend, “De Puzzelman? De blonde Apache? En of ik die ken! Ik kom er aan! Binnen een uur of twee ben ik er. Ik zit nu nog in Brussel, ben net klaar met mijn eerste gesprek met mijn hoogste baas, EU-commissaris Nikkonen van Interne Veiligheid. Er is blijkbaar grote paniek bij de FSB. De Russen zijn iets kwijtgeraakt maar we weten nog niet precies wat. Ook de CIA en MI6 tasten blijkbaar nog in het duister, net zoals de Chinezen. Over die kwestie wordt later vandaag nog contact met je opgenomen. Tot straks.” Joyce verbreekt de verbinding.

Ilse kijkt naar Evangelina en zegt: “Nu is het wachten op Aziz en Goodson.” Evangelina knikt: “Kan ik verder nog iets voor je doen? Anders ga ik nu naar mijn werkplek.”

Ilse schudt haar hoofd: “Nee, ga maar. Het is nu toch wachten op Aziz en Goodson.”

Evangelina knikt, staat op en verlaat de kamer.

Aziz, mijn wonderlijke maatje, denkt Evangelina, mijn dwaze dwaler, eindelijk mag ik je in mijn armen houden, samen met je in slaap vallen, samen met je wakker worden. Eerlijk gezegd kan ze er nog steeds niet bij, bij de omslag in Aziz afgelopen zaterdag. Alsof de aanslag op haar Aziz op onverbidde wijze confronteerde met zijn gevoelens voor haar. Ze glimlacht. Consequent was Aziz wel, zoals hij altijd al was. Toen hij eenmaal begreep wat de werkelijke puzzel was en die oploste, handelde hij meteen. Zoals hij altijd meteen handelde wanneer hij een puzzel oploste.

Ach, Azizke, mijn lief Azizke, denkt ze. Zo'n mooi ventje dat je bent, zo'n

heerlijk lijf, zo lekker om mee te seksen. Zo'n aardig ventje ook. En vooral dat koppie van je, jochie, wat hou ik zielsveel van dat toverkoppie van je. En het mooiste van alles, denkt Evangelina, is dat je het zelf niet ziet. Jij, in je naïviteit, denkt dat iedereen kan wat jij kunt. Maar het is dat achteloze, jochie, dat volstrekt terloopse aan dat gepuzzel van je, dat kan de rest niet. Ach, Azizke ... wat hou ik van je.

Ja, ze weet dat ze stapelgek is op deze man en ze weet ook waarom. Maar het is vooral zo heerlijk om na al die jaren zich eindelijk aan dat gevoel te mogen overgeven en het hem te mogen laten zien. Om eindelijk zonder nadenken haar handen door zijn lange blonde manen te mogen halen, te mogen verdrinken in die prachtige zachtblauwe ogen van hem, zijn verhalen aanhorend in zijn armen, zijn lichaamsgeur ruikend, de warmte van zijn lijf voelend. En dit alles eindelijk zonder omwegen, niet langer steels, niet langer in het geheim maar in alle openheid. Eindelijk kan ze al haar schroom laten varen, mag ze van hem snoepen, mag ze hem van haar laten snoepen. Mijn hemel, denkt ze, wat een heerlijk gevoel.

Vanmorgen lag ze naar hem te kijken terwijl hij nog sliep, zijn lange haren verward over zijn gezicht hangend, zachtjes bewegend in zijn ademtocht. Ze kon niet nalaten hem zachtjes te aaien, voorzichtig door zijn lange manen te gaan en te fluisteren: "Mijn allerliefste Aziz, mijn 'Gij, daarzo', mijn dwaze dwaler, eindelijk lig je hier naast me, te slapen." Het enige wat eigenlijk nog ontbreekt aan mijn geluk, denkt ze, is een kind van hem en mij.

Zij glimlacht. Zo ziet ze hem in 15 jaar slechts één keer, nu heeft ze nauwelijks een week een relatie met hem en zou zij al met hem mogen samenwerken! Weer! Net zoals vroeger aan de UvA. Allerlei flarden van vroeger trekken aan haar geestesoog voorbij: onderzoeken die ze samen deden, presentaties, schrijven van papers, programmeren van bots en AI-systemen, discussies met docenten, ook gastdocenten uit het buitenland. Wat gaan de komende dagen brengen, denkt ze. Ergens weet ze het al wel. Gezien zijn bijnaam Puzzelman werkte dat toverkoppie van haar maatje nog steeds, misschien nog wel beter dan vroeger.

Zou het dan toch waar zijn, zou dan toch gaan gebeuren wat zijn moeder Anne jaren geleden al voorspelde? Ze glimlacht. De dingen en hun loop, zo wonderbaarlijk vaak ... Wat had Moeder Natuur, ons aller "Gij, daarzo", toch voorzien voor Aziz en haar?

Rond 10.00 uur krijgt Evangelina de melding dat Aziz en Jackson beneden gearriveerd zijn, loopt naar de receptie van Europol en wacht hen daar op. Niet veel later stappen Aziz en Jackson uit de lift. Zij kijkt Aziz eerst glimlachend in de ogen en geeft hem dan een innige kus op zijn lippen terwijl ze

zachtjes door zijn lange haren gaat. Dan geeft ze Jackson een hand. Ze brengt hen naar de kamer van Ilse. Daar schudt Ilse de hand van Aziz en daarna van Jackson en gebaart hen te gaan zitten op de twee stoelen voor haar bureau. Op het wandscherm is een reportage te zien over een kleine twee weken durende oecumene die morgen om 12.00 uur in de RAI begint.

Evangelina vraagt: “Willen jullie iets drinken?”

Aziz en Jackson schudden hun hoofd.

Evangelina pakt één van de stoelen bij de vergadertafel, zet die naast het bureau van Ilse aan de kant waar Aziz zit en gaat zitten.

“Willen jullie eerst je streaming uitzetten?”, vraagt Ilse aan Aziz en Jackson.

Die knikken en vegen langs de rechterpoot van het montuur van hun smart-Glass. Een blauw LED-lampje flikkert even aan en uit.

“Goed,” zegt Ilse, “deze puzzel hebben we te danken aan Lev Basbatov. Laat me eerst wat vertellen over die Basbatov en de reden van zijn vlucht. Dan begrijp je wel waarom Europol zijn verhaal zo'n krankzinnige puzzel vindt. En waarom ik overweeg alarmfase Negen af te kondigen.”

En Ilse begint te vertellen.

Lev Basbatov is een 63-jarige Rus, geboren en getogen in Omsk. Basbatov is een wiskundig genie en wordt op zijn 19de professor in de Cryptologie aan de Universiteit van Moskou. Is zonder twijfel de allerbeste Crypto-Wiskundige van Rusland, eigenlijk de beste van de hele wereld. Is ook de geestelijk vader van 1024- en 2048-encrypted verbindingen. Basbatov heeft in de jaren 20 twee keer en in de jaren 30 nog een keer de Fields Medal gewonnen, zeg maar de Nobelprijs van de Wiskunde, voor zijn bijdragen aan de Wiskunde in het algemeen en de Cryptologie in het bijzonder. Hij wordt door collega's gezien als één van de grootste wiskundigen ooit.

Basbatov heeft sinds '39 twee tamelijk aparte hobby's. De eerste is de Exo-Mathematica, een tak van de Wiskunde die hij zelf heeft bedacht en waarin modellen worden opgesteld en doorgerekend om de kans op andersoortig leven te 'berekenen' en hoe dat andere leven er dan uit ziet. En vooral: hoe je daar mee kunt communiceren. Volgens Basbatov kun je alleen met een 'alien' communiceren met behulp van de Wiskunde. In zijn lezing op dat congres in Sydney in '40 schetste hij de contouren van een wiskundige methode om met een buitenaardse beschaving te kunnen communiceren. Zijn paradigmatische methode was een interview, een 'wiskundig' interview, met een lid van zo'n buitenaardse beschaving, met een 'alien'.

In zijn pogingen om die methode te formuleren en te formaliseren, bedenkt Basbatov nog een nieuwe tak van de Wiskunde: de Meta-Mathematica, ofte-

wel de Wiskunde die 'onder' de Wiskunde zit. In feite is het een onderzoek naar de termen die in de verschillende deelgebieden van de Wiskunde worden gebruikt zonder dat ze ergens worden gedefinieerd, de zogenaamde primitieve termen. De termen 'nul' en 'getal' uit de getallentheorie van Peano, de basis van de Gehele Natuurlijke Getallen, één van de fundamenteën van de Wiskunde, zijn voorbeelden van zulke primitieve termen. Wat Basbatov aan deze primitieve termen stoort, is dat de Wiskunde aanneemt dat iemand die kennis neemt van de Wiskunde, deze termen reeds kent. En dat zou betekenen dat zowel hij als een 'alien' bij voorbaat hetzelfde beeld moeten hebben van bijvoorbeeld de term 'nul' zonder dat die term gedefinieerd is. Hoe stel je dan vast of je het allebei hebt over exact hetzelfde? Deze onduidelijkheid zet zijn Exo-Mathematica op losse schroeven.

Twee weken geleden, zo heeft Basbatov Ilse verteld, heeft hij een schokkende ontdekking gedaan met behulp van die Exo-Mathematica, een ontdekking met verstrekkende geopolitieke gevolgen. En hij heeft iets ontdekt met die Meta-Mathematica van hem, iets wat ook enorme gevolgen kan gaan hebben. Hij heeft die informatie nog met niemand gedeeld.

Afgelopen zaterdag wordt hij getipt door een vriend bij de politie van Moskou. De politie van Moskou heeft een mol zitten bij een groep Russisch-Orthodoxe fundamentalisten. De mol heeft zojuist aan de politieman verteld dat deze fundamentalisten Basbatov willen ombrengen vanwege twee recente ontdekkingen van hem. De mol heeft niet kunnen achterhalen om welke ontdekkingen het gaat. Wel wist hij te vertellen dat die fundamentalisten hun informatie hebben gekregen van de FSB, de Russische geheime dienst. Basbatov vermoedt dat de FSB lucht heeft gekregen van zijn ontdekkingen en hem wil laten ombrengen door die fundamentalisten. Basbatov begrijpt alleen niet waarom de FSB hem zou willen laten ombrengen. Zijn vriend raadt Basbatov aan te vluchten. Om politieke redenen, zegt zijn vriend, moet Basbatov niet naar de VS of China gaan maar naar de EU, naar Europol in Den Haag. Basbatov geeft echter geen gehoor aan het advies van zijn vriend en blijft in Moskou.

De volgende dag, rond 17.00 uur lokale tijd, terwijl hij op MoskowTube het spektakel in het Science Park in Amsterdam volgt, krijgt Basbatov op zijn smartGlass een bericht van zijn vriend: Basbatov moet onmiddellijk vluchten, nu meteen. Zijn vriend raadt hem aan om naar Amsterdam te vluchten en contact op te nemen met die Dijkstra van de Amsterdamse politie, die rechercheur die nu te zien is op MoskowTube. Die beschermt Basbatov wel.

Een paar minuten later krijgt hij een bericht van een collega van zijn vriend dat zijn vriend dood is, verongelukt met zijn auto. Basbatov vertrouwt het niet en besluit nu wel te vluchten. Via Sint Petersburg, Helsinki en Berlijn komt hij vanochtend aan op Schiphol. Daar besluit hij niet naar het hoofdkantoor van Europol in Den Haag te gaan maar naar het afdelingskantoor van Europol in Amsterdam Zuid. Niet alleen omdat dat dichterbij is. Als Europol hem niet wil helpen, zo redeneert Basbatov, dan kan hij altijd nog naar de Amsterdamse politie gaan, naar die rechercheur Dijkstra. En ook denkt Basbatov dat de Universiteit van Amsterdam hem, de grote Lev Basbatov, wel een baan zal aanbieden als professor.

Vanmorgen vroeg, om 07.11 uur, meldt Basbatov zich bij het kantoor van Europol in Amsterdam. Hij vertelt wie hij is en dat hij bescherming wil van Europol tegen Russisch-Orthodoxe fundamentalisten die hem willen vermoorden vanwege twee schokkende ontdekkingen die hij heeft gedaan. Hij wil de hoogste baas van Europol spreken, alleen aan hem wil hij vertellen om welke ontdekkingen het gaat. Om 07.26 uur heeft Ilse Maassen een 2048-encrypted contact met Basbatov waarin hij haar vertelt over zijn twee ontdekkingen en over die Russisch-Orthodoxe fundamentalisten die hem willen ombrengen. Om 07.37 uur beseft Ilse Maassen dat zij mogelijk alarmfase Negen moet afkondigen, in het ergste geval zelfs alarmfase Tien.

Ilse kijkt even naar Aziz en Jackson: “Tot hier alles duidelijk?”

Aziz en Jackson knikken allebei.

Aziz haalt zijn schouders op: “Die getallentheorie van Peano ken ik nog van vroeger aan de UvA. Heb ik eens een paper over geschreven. Da's wel een grappig persoonlijk aspect aan deze kwestie ... Maar goed ... Basbatov klopt dus aan je deur hier in Amsterdam omdat hij is gevlucht vanwege twee ontdekkingen die een stel Russisch-Orthodoxe fundi's niet ziet zitten. En de FSB zit er ook nog tussen. Op één of andere manier. Da's duidelijk. Maar wat heeft de Amsterdamse politie hiermee te maken, in dit geval Jackson en ik? Want ook al zegt die vriend van hem dat hij naar mij moet gaan, dit is gedoe voor organisaties zoals Europol of de ESS, niet voor de Amsterdamse politie ... En jij? Wat denk jij?” Dit laatste vraagt hij aan Jackson.

Jackson knikt en zegt tegen Ilse: “Ja, dat is mijn idee ook. Wij zijn rechercheurs van de afdeling Moordzaken en ik zie hier geen moord. Hooguit een nog te plegen moord. Tenminste, als het waar is wat die Basbatov zegt. Of je hebt Aziz nodig omdat hij de Puzzelman is. Maar ik zie hier geen puzzel. Of ik kijk er straal over heen. Maar dan ziet Aziz hem ook niet. Toch?” En hij kijkt even naar Aziz.

Aziz knikt grinnikend en steekt zijn duim op: “Precies! Goede samenvatting, Jackson.”

Ilse glimlacht minzaam, kijkt even naar Evangelina en kijkt dan Aziz en Jackson weer aan: “De puzzel heb ik nog niet verteld.”

Ze leunt voorover, legt haar armen op tafel en steunt daarop, kijkt eerst Aziz en dan Jackson recht in de ogen, en vraagt dan: “Geloven jullie in God?”

Zowel Aziz als Jackson kijken Ilse verbluft aan, zijn een paar seconden sprakeloos, zijn even helemaal uit het veld geslagen.

“Wablijf?”, zegt Aziz dan en begint even later te lachen: “Verstond ik je nou goed?”

Ilse knikt.

“Wat heeft God met die Rus te maken?”, zegt een nog steeds verbluft kijkende Jackson.

“Nogmaals, geloven jullie in God?”, vraagt Ilse, nu heel nadrukkelijk.

Verbaasd over haar toon schudt Aziz zijn hoofd en zegt: “Ik ben wat je zou kunnen noemen een radicale atheïst ... Alle geloof is bijgeloof ... Als God, eender welke God, zou bestaan, dan zou ik hem arresteren wegens misdaden tegen de mensheid en de hoogste straf eisen. En al zijn profeten zou ik ook arresteren ... Da's mijn idee ... Maar Jackson heeft daar misschien een ander beeld bij.”

Ilse keert zich naar Jackson en kijkt hem vragend aan: “En?”

Jackson haalt zijn schouders op en zegt: “Ik ga wel naar de kerk en zo ... En ik denk dat er wel zoiets is als een God of zo ... Maar ik heb dingen gezien toen ik nog marinier was ... verschrikkelijke dingen ... en dan ga je toch twijfelen ... Trouwens, als agent kom je ook vaak heftige dingen tegen, hoor ... dus ... tja.”

Ilse knikt: “Oké, ik heb een atheïst en een twijfelaar. Het kon erger. En jij? Aan jou had ik die vraag nog niet gesteld.” Dit laatste vraagt ze aan Evangelina.

Evangelina glimlacht: “Ik behoor tot zijn cluppie”, en knikt richting Aziz.

“Zoiets vermoedde ik al”, zegt Ilse knikkend.

“En jij? Om het rondje compleet te maken”, vraagt Aziz aan Ilse.

Ilse reageert tamelijk afgemeten: “Ik zit eerder op jouw lijn dan op die van Jackson.”

“Het zal wel aan mij liggen maar ik snap je vraag niet. Wat heeft het bestaan van God te maken met die Basbatov?”, vraagt Jackson aan Ilse.

Ilse kijkt Jackson en Aziz indringend aan en zegt dan: “Omdat zijn puzzel je geloof in God ter discussie stelt. Tenminste ... als je in God gelooft.”

Opnieuw kijken Aziz en Jackson haar verbluft aan. Aziz kijkt naar Evangelina en ziet die knikken. Aziz en Jackson kijken elkaar even aan, zien dat de

ander er net zo weinig van snapt en kijken dan weer naar Ilse.

“Nou, je weet ons wel lekker te maken”, zegt Aziz, “Vertel op!”

“Deze puzzel bestaat uit drie punten”, begint Ilse, “Hier achter mij zien jullie in de verte de RAI liggen. Daar begint morgen een kleine twee weken durende oecumene van christenen, joden, kopten, moslims, Oost-Europese staats-orthodoxen, Hindoes en Boeddhisten. Religie is liefde en vrede, dat idee. In ieder geval, er is ook een grote delegatie Russisch-Orthodoxen aanwezig. In die delegatie zit een fundamentalistische factie, Rossiya Podnimayetsya: Rusland Herrijst. *Dat* is de groepering waar Basbatov het over heeft. Die factie zou de oecumene als dekmantel kunnen gebruiken om mensen naar Amsterdam te laten komen om achter Basbatov aan te gaan en hem te vermoorden. Ik mag aannemen dat de afdeling Moordzaken van de Amsterdamse politie die moord wil voorkomen, niet?”

Ilse kijkt Aziz even aan. Die haalt zijn schouders op en trekt een dat-is-nogal-logisch gezicht.

“Goed, dat was het eerste punt. Nu die andere twee punten”, gaat Ilse verder, “Dat betreft die twee ontdekkingen van Basbatov. Zet jullie even schrap.”

Ze pauzeert even, heel nadrukkelijk, het valt zowel Aziz en Jackson op. Aziz fronst zijn wenkbrauwen. Wat is dit voor een maf gesprek, zeg, denkt hij.

Ilse zegt: “Die eerste ontdekking? ... Basbatov beweert met zijn Exo-Mathematica wiskundig te kunnen bewijzen ... dat God *niet* bestaat.”

Jackson reageert vol ongeloof en verbijstering: “*Wat zeg je?*”

Aziz is met stomheid geslagen, kan even helemaal niets uitbrengen, en schiet dan na een paar seconden in de lach: “Ilse, kom op, zeg, wat probeer je me nou wijs te maken? ... Ik vond die lezing van hem in '40 al krankzinnig. Hoe moet ik *dit* dan noemen? *Super* krankzinnig? ... Weet je zeker dat Basbatov ze allemaal op een rijtje heeft? Wiskundige genieën draaien wel vaker door, hoor, daar staan ze om bekend: Cantor, Gödel, Nash ... al met al een indrukwekkend lijstje.”

Ilse schudt haar hoofd: “Op mij kwam hij helder en rationeel over, niet als een gestoorde. Besef wel, Aziz, die Russisch-Orthodoxe fundamentalisten nemen zijn bewijs zeer serieus en willen hem ombrengen. Althans dat beweert Basbatov.”

Jackson zegt niets, is confuus van wat hij net te horen heeft gekregen. Of die Basbatov heeft gelijk of die kerel is knettergek, denkt Jackson, maar in beide gevallen heb ik een knettergekke zaak om handen. Hij draait zijn hoofd naar Aziz en ziet die lachen met een meewarige blik. Hij weet dat Aziz de meest vreemde zaken op zijn bordje krijgt maar dit? *Dit*? Aan zijn reactie te zien, heeft Aziz het ook nog nooit zo bizar meegemaakt. Ben ik gelukkig niet de enige, denkt Jackson. Dan kijkt hij naar Evangelina en ziet die vriendelijk

glimlachend knikken. Alsof ze wil zeggen: het is inderdaad een knettergek verhaal, Jackson, je bent niet de enige die dat vindt.

“Dan die tweede ontdekking van Basbatov. Basbatov meent met zijn Meta-Mathematica te kunnen bewijzen dat de mens, beter gezegd een bewuste intelligentie, de Werkelijkheid mee creëert. Dat de Werkelijkheid niet alleen het gevolg is van natuurwetten en wiskundige principes maar dat bewustzijn, ons bewustzijn, ook een fundamentele rol speelt. Alleen snap ik zelf niet veel van dit deel van zijn verhaal.”

Nu fronst Aziz zijn wenkbrauwen en zegt knikkend: “Ja, da's al een oude theorie, die ken ik nog van mijn studie hier aan de UvA, had altijd een beetje bedenkelijke status, trok nogal wat gekkies en zweefkezen aan ... Dus hij beweert die theorie te kunnen bewijzen? ... Hm ... Daar gaan de dames en heren fysici niet blij mee zijn.” Dan grinnikt hij en zegt: “Vooral niet omdat het uit de mond van een wiskundige komt!”

Ilse maakt een gebaar met haar hand richting Aziz: “Ik wil dat jij met hem gaat praten. Wat ik van je wil weten is of ik dat verhaal over die fundi's serieus moet nemen, dat ze hem willen ombrengen ... En ik wil vooral weten hoe dat zit met dat eerste bewijs van hem. Want besef wel, Aziz, als Basbatov gelijk heeft met dat eerste bewijs van hem en dat bewijs komt in de openbaarheid, dan breekt er gedonder uit, dat gaat politiek, sociaal, cultureel een impact hebben zonder weerga. Internationaal! En laten we nu net op dit moment een oecumene hebben hier in Amsterdam. Wat een ironie. Daarom overweeg ik alarmfase Negen af te kondigen. Dat eerste bewijs moet vooralsnog echt onder de pet blijven, jongens, daar kan geen twijfel over bestaan ... En dan dat tweede bewijs ... Eerlijk gezegd begrijp ik dat niet helemaal. Wat ik er wel van denk te begrijpen is dat heel veel denkers en wetenschappers terug naar de tekentafel moeten omdat de Werkelijkheid niet twee maar drie componenten lijkt te hebben: niet alleen materie en logica maar ook bewustzijn. Mij doet het vooral denken aan Boeddhisme. In ieder geval, het zou een wetenschappelijke paradigma verandering zijn van heb ik jou daar. Daar zijn Newton en Einstein kleine jongens bij.”

Ze stopt even en kijkt Aziz en Jackson opnieuw indringend aan.

“Alles wat jullie horen, zeggen en doen in deze zaak, is staatsgeheim. Ik neem aan dat jullie dat begrijpen.”

Jackson knikt.

Ook Aziz knikt maar met een peinzende blik, starend in de verte: “Ja, dat staatsgeheim begrijp ik wel. Als dat eerste bewijs van Basbatov klopt ... dat God niet zou bestaan ... da's een boodschap dat een heel groot deel van de mensheid waarschijnlijk niet kan trekken. Dat zou catastrofaal kunnen uitpakken ... En wij hebben net een oecumene hier in de stad dus alarmfase

Negen kan ik ook wel inkomen ... Vraag is natuurlijk wel of je Basbatov kunt verbieden zijn bewijzen te publiceren op TheNextNet ... Dit is Amsterdam, Ilse, de meest vrije stad ter wereld, en de politie hier heeft geen enkele wettelijke bevoegdheid om Basbatov tegen te houden. En dat ga ik dus ook niet doen. Sterker nog, mijn persoonlijke mening? ... Zet het maar op de TheNextNet. Geef het die bijgelovigen maar voor hun kiezen ... Altijd weer dat gezeik over die tere zieltjes van die bijgelovigen ... En dat tweede bewijs? ... Da's volgens mij vooral een academische kwestie, denk ik ... Laat die denkers en wetenschappers dat eerst maar eens zelf uitvechten ... Eens kijken wat er van over blijft ... Hoe dan ook, dit is Amsterdam, Ilse, dus je zult Basbatov moeten tegenhouden op basis van argumenten, niet op basis van powerplay, met dreigementen en zo. Dat kan nog knap lastig worden. Basbatov is een slimme kerel dus je zult goede argumenten moeten hebben.” Aziz begint te lachen: “Of hij is van Lotje getikt en dan is hij al helemaal lastig te overtuigen.”

Ilse knikt: “Dat is één van de redenen waarom ik jou erbij gehaald heb. Volgens mij kun jij hem wel overtuigen.”

Aziz kijkt haar eerst stomverbaasd aan, zegt dan met duidelijke verbazing in zijn stem: “*Pardon? ... Ik? ...* Waarom zou hij zich door *mij* laten overtuigen? Ik ben maar een rechercheur, hoor, geen wetenschapper of zo.”

Ilse kijkt hem fronsend aan: “Jij bent 'maar een rechercheur', Aziz? Geloof je dat nou zelf? Volgens mij, en ik ben niet de enige die zo denkt, ben je de beste rechercheur van Nederland. Je kunt heel goed observeren en weet de juiste vragen te stellen. Plus die vermoedens van jou en dat puzzelbrein. Ga in ieder geval eens met hem praten en trek dan je conclusies.”

Aziz schudt zijn hoofd: “Hoe zeg ik dit nou? ... Ilse ... dit ... dit is gewoon niet mijn ding, joh! ... Ik ben rechercheur! ... Ik ken die hele Exo-Mathematica en Meta-Mathematica niet eens! ... Hoe moet ik dan beoordelen of hij uit zijn nek kletst? ... Nog afgezien van het feit dat ik geen wiskundige ben ... En dan heb je nog dat tweede bewijs, dat gedoe over bewustzijn, dat het de Werkelijkheid meebepaalt? Daar is zij vooral mee bezig geweest, niet ik.” Bij dit laatste knikt hij met zijn hoofd richting Evangelina.

Aziz draait zijn hoofd naar Evangelina en zegt: “Ging een hoofdstuk van je proefschrift niet over dit soort theorieën? Bij je bespreking van het IPO- en OPI-model? Volgens mij wel. Als ik het me tenminste goed herinner.”

Evangelina knikt glimlachend. Als je dat nog zo goed weet, maatje van me, denk ze, dan heb je mijn proefschrift waarschijnlijk stukgelezen.

“Kijk,” zegt Aziz tegen Ilse, “ik wil best wel met die Basbatov gaan praten, hoor, en ik wil ook wel proberen om hem te overtuigen zijn twee bewijzen even niet te publiceren ... maar dat doe ik dan in mijn rol als rechercheur ...

met de argumenten van een rechercheur ... da's overtuigender, denk ik, dan wanneer ik de wetenschapper probeer uit te hangen ... Maar ik beloof je helemaal niks ... En zoals ik al zei, ik ben niet bevoegd om Basbatov tegen te houden als die toch wil publiceren en dat zal ik dus ook niet doen ... Nog sterker, als iemand hem op een wettelijk ongeoorloofde wijze daarin dwarsboomt, wie dat verder ook is, dan moet ik in actie komen en die persoon arresteren, alarmfase Negen of niet ... daartoe ben ik als rechercheur wettelijk verplicht hier in Amsterdam, Ilse, en ik neem mijn werk erg serieus ... Da's het risico dat jij loopt, Ilse, wanneer je mij deze zaak geeft.”

Aziz kijkt haar heel nadrukkelijk aan: “Hierover is geen discussie mogelijk, Ilse.”

Ilse knikt glimlachend: “Aziz, ik ken je rechtlijnigheid. Juist daarom maak ik me geen zorgen over je overtuigingskracht richting Basbatov. Heb ik nog een ander punt. Gezien het internationale belang van deze zaak wil ik een liaison vanuit Europol in deze zaak hebben zitten, eentje die heel dicht tegen mij aanzit. Dus niet zomaar een Europol-agent die ik verder helemaal niet ken, laat staan kan vertrouwen. Persoonlijk zie ik maar één mogelijkheid: mijn PA. Evangelina dus. Die gaat akkoord, ook omdat zij zich zorgen maakt over je schiet- en vechtcapaciteiten. Begrijpelijk want dit is in potentie een uiterst gevaarlijke zaak. Zij geeft aan dat zij beter kan schieten en vechten dan jij. Vergis je niet, Aziz, jij en Jackson moeten het opnemen tegen de FSB en fundi's. Dit zijn geen criminelen, Aziz, dit is een heel ander slag volk. Met alle respect voor Jackson natuurlijk maar Evangelina denkt dat je extra bescherming kunt gebruiken.”

Jackson kan er de humor wel van inzien en knikt grinnikend.

Aziz draait glimlachend zijn hoofd naar Evangelina: “Dat lijkt me hartstikke leuk, joh, dat jij meedoet als liaison ... Daarbij, wat schieten betreft, heb je gelijk ... En die Capoeira van jou? ... Ik heb je vroeger te vaak kerels zien vloeren ... en afgelopen zaterdag sloopte je die kerel van dat team Omega in de keuken van Metcalfes woontoren, da's ook niet misselijk, hoor, dat zijn goed getrainde kerels ... dus dat vechten zou ook wel eens kunnen kloppen.”

Dan draait Aziz zijn hoofd naar Jackson en zegt grinnikend: “Het is me wat, Jackson ... Heeft de Puzzelman eindelijk een vriendin, blijkt hij vergeleken met haar eigenlijk een watje te zijn, moet zij hem beschermen in plaats van hij haar. Laat de media *dit* maar niet te weten komen.”

Jackson, Ilse en Evangelina schieten alledrie in de lach.

“Op de achtergrond doet nog iemand mee, Aziz, en die kan elk moment aankomen”, zegt Ilse nog lachend terwijl ze op haar klok kijkt, “Het gaat om de nieuwe directeur van de ESS-divisie Benelux, iemand die jij kent ... Joyce Zwart.”

“Joyce Zwart? Echt waar?”, lacht Aziz, “O, dit wordt leuk. Ik heb Joyce al zo lang niet meer gezien ... Dus zij is de opvolger van Vercauteren? ... Nou, dat zal een hele verbetering zijn voor de ESS. En goed voor de samenwerking met Europol.”

Aziz draait zich naar Jackson en vraagt: “Wat denk jij er eigenlijk van? Van dit hele verhaal?”

Jackson kijkt Aziz meewarig aan, schudt zijn hoofd en zegt dan lacherig: “Wat ik hiervan denk? ... Aziz, man, zo'n maf verhaal heb ik nog nooit gehoord ... Dit is toch volslagen krankzinnig?” Hij schiet in de lach en zegt: “Hiermee vergeleken is een interview met een alien de gewoonste zaak van de wereld, man.”

Nu schiet ook Aziz in de lach: “Dan zijn we met ons tweeën!”

Dan stompt Aziz Jackson in diens zij: “Jackson, kerel, jij wilde toch zo graag met mij samenwerken, dat ik je mentor werd? De Puzzelman? Nou, dit soort zaken krijg ik dus op mijn bordje. Maar ik geef je wel gelijk, hoor, dit is een krankzinnig verhaal. Zo zout als dit heb ik het ook nog nooit gegeten ... Weet je hoe ik deze zaak ga noemen? ... De zaak Nul ... Da's een mooie naam voor dit dossier! ... Wel jammer dat het een geheim dossier is, mogen jij en ik er niemand wat over vertellen.”

Ilse begint te glimlachen: “Betekent dit dat je deze puzzel wilt oplossen voor ons?”

Weer lacht Aziz: “Ilse, jij wist toch al van te voren dat ik zo'n mesjogge zaak niet *kan* laten lopen? Of heeft Evangelina je dat niet voorspeld? ... Jackson? Maak jij een dossier aan met de naam Nul? Vooralsnog alleen toegankelijk voor ons tweeën, Evangelina, Ilse en Joyce Zwart. O, en ook de burgemeester en hoofdofficier Veringa natuurlijk. Laat Evertsen er maar buiten, die snapt hier toch niks van. Classificatie: staatsgeheim. Geef ze ook allemaal de bevoegdheid om mensen toegang te geven tot het dossier... Wel jammer dat dit dossier staatsgeheim is, Ilse. Nu kunnen we de streaming niet door de AI laten doen maar moeten we alles handmatig in het dossier stoppen. Da's zo lastig, dat moeten de hogere echelons toch echt eens een keer regelen.”

Ilse zucht gelaten: “Ja, ik weet het, Aziz, je hebt helemaal gelijk maar er zitten nog veel te veel juridische en politieke haken en ogen aan. De AI van staatsveiligheid is een heikel onderwerp.”

Aziz knikt, staat op, loopt naar het raam, kijkt even naar buiten en keert zich dan naar Ilse: “Ik moet even over een paar dingen nadenken de komende minuten ... Basbatov zit hier in het gebouw?”

Ilse knikt: “Ja, in een speciale ruimte op de 6de. Van alle gemakken voorzien. Voor hem en voor ons.”

Aziz grinnikt: “Voor *ons*? Je bedoelt dat er camera's en microfoons in die

ruimte zitten?”

Ilse knikt.

Aziz' oog valt op het wandscherm en ziet een reportage over wethouder Economische Zaken Ochtendwolk Goldberg die in China op handelsreis is. Hij glimlacht even, draait zich om en kijkt in de verte naar de RAI, kijkt dan omhoog, naar de wolken en laat zijn gedachten wegfladderen ...

*En Moeder Natuur overziet Haar Hemel en Haar Aarde
En Zij ziet Haar lieveling omhoog kijken, naar Haar
En Zij glimlacht hem toe*

*Die duivelse oneffenheid in de dingen en hun loop ...
Dit gruwelijk Kwaad dat Haar stad gaat worden aangedaan ...
Moeder Natuur besluit in te grijpen ...
En steekt Haar stokjes ervoor ...*

Aziz kijkt en luistert aandachtig naar Moeder Natuur ...

*En weet, mensenkind ...
Aziz gaat weer toveren ...
Moet wel gaan toveren ...
Om deze gruweldaad te bezweren*

*Zo zijn nu eenmaal de dingen, mensenkind, zo is nu eenmaal hun loop ...
Zo moet het lopen, mensenkind, zo moet het zijn ...*

Er wordt op de deur geklopt.

“Binnen”, zegt Ilse.

De deur gaat open en Joyce Zwart stapt de kamer binnen. Ilse, Jackson en Evangelina staan op.

Joyce en Aziz zien elkaar en beginnen beide te lachen. Ze lopen op elkaar af en omhelzen elkaar uitbundig.

“Hé, blonde Apache,” lacht Joyce, “wat leuk om jou weer te zien, joh!”

“Van hetzelfde, meissie”, lacht Aziz, “En het is alleen Apache, dat blonde laten ze tegenwoordig achterwege. Ik ben de enige Apache bij het korps, hè?”

Aziz keert zich naar Evangelina.

“Evangelina? Dit is Joyce, Joyce Zwart,” zegt Aziz, “de beste rugdekking die ik ooit heb gehad bij de Amsterdamse politie. ... En degene aan wie ik mijn bijnaam Puzzelman te danken heb.” Aziz en Joyce kijken elkaar grinnik-

kend aan.

“Dag, Joyce, aangenaam,” zegt Evangelina, “Evangelina Di Angeli.”

Joyce en Evangelina geven elkaar een hand.

Joyce knikt: “Ik heb je afgelopen zondag op de Tube gezien, die affaire met mijn voorganger. En jou ook, niet?” Dit laatste vraagt ze aan Jackson.

Jackson knikt en zegt: “Junior rechercheur Jackson Goodson. Sinds gisteren de partner van Aziz.”

“Geluksvogel!”, lacht Joyce en geeft Jackson een hand.

Dan gaat Joyce naar Ilse en geeft haar een hand.

Ilse vraagt aan Joyce: “Ben je al bijgepraat?”

Joyce knikt: “Ik heb onderweg al één en ander te horen gekregen. Die Basbatov zit hier in jullie gebouw? Hebben jullie al met hem gesproken?” Ze kijkt Aziz en Jackson aan. Die schudden hun hoofd.

“Moeten we nog doen”, zegt Aziz, “Ik neem aan dat jij erbij wilt zijn?”

Joyce knikt: “Ja, ik wil zijn verhaal uit de eerste hand horen.”

Ilse zegt: “Kom, dan gaan we met z'n allen naar de 6de, naar Basbatov.”

Allen lopen de kamer uit.

Een Interview met een 'Alien', een Russische 'Alien'

Amsterdam, donderdagochtend 5 september 2047, 11.01 uur, de Zuidas, het gebouw van Europol in Amsterdam, 6de verdieping, een inpandige en zeer luxueus ingerichte ruimte van zo'n 8 bij 10 meter. Een grote eettafel voor acht personen, een paar comfortabele zitbanken en fauteuils, een kleine open keuken, een drankkast met glazen deur, zichtbaar goed gevuld met vooral flessen wodka, een groot wandscherm afgestemd op RussiaTube, de staatszender en spreekbuis van president Alexander Yurasayev, iets over de eer en glorie van Rusland versus het decadente Westen, met name het decadente Amsterdam. Op één van de zitbanken zit een man met een verveelde blik naar het wandscherm te kijken. Op de salontafel voor hem een vrijwel leeg glas en een aangebroken en bijna lege fles wodka. Er wordt op de deur geklopt. Nog voordat de man wat kan zeggen, gaat de deur open en twee mannen en drie vrouwen komen binnen. De man staat snel op.

Hoewel het nu al weer zeven jaar geleden is, herkent Aziz de man onmiddellijk als degene van die krankzinnige lezing in Sydney. Hij loopt op de man af en stelt zich voor: “Aziz Dijkstra, rechercheur Amsterdamse politie. Lev Basbatov?”

Basbatov is een lange, magere man van 63 met lange, stugge asgrijze haren die alle kanten uitsteken. En een gezicht getekend door drankgebruik. Genie of niet, het is en blijft natuurlijk een Rus. Een sonore stem, staalblauwe ogen, kleine oren, een redelijk grote neus.

Basbatov knikt: “Ja, ik ben Lev Basbatov. Ik had u ook al herkend. Het is mij een genoegen u eindelijk te mogen ontmoeten, rechercheur. Ik weet wie u bent en wat u kunt, heb u bezig gezien afgelopen zondag. Dat ging de hele wereld over. Ja, ik ken uw werk ... Ook uw werk van vroeger, aan de UvA, toen u nog student was ... En haar en haar werk, haar proefschrift, ken ik ook.” Hij knikt in de richting van Evangelina.

Basbatov loopt naar Evangelina: “Doctor Di Angeli? Lev Basbatov. Het is mij een waar genoegen ook u eindelijk te mogen ontmoeten.”

Ilse, Aziz en Evangelina kijken hem stomverbaasd aan. Ondertussen stellen Jackson en Joyce zich aan hem voor.

“Je hebt me niet verteld dat je hen kende”, zegt Ilse, “Mag ik weten waarom?” Aziz merkt de irritatie in haar stem.

Basbatov antwoordt schouderophalend: “Hoe kon ik nu weten dat u juist deze twee hierbij zou halen.”

“Wat weet jij dan over Evangelina en mij?” wil Aziz weten.

Basbatov zegt glimlachend tegen Aziz: “Wij hebben een gemeenschappelijk-

ke vriend: Anatoli Bartov van Bulgari AI. Hij was al zeer te spreken over u toen u nog bij hem studeerde hier aan de UvA. En helemaal na dat incident in '40, in Angel Creek, tijdens dat politiecongres in Sydney.”

Dan kijkt hij naar Evangelina: “En over u en uw ideeën was hij ook zeer te spreken. Maar dat u voor notabene Paul Metcalfe ging werken, misschien wel de grootste klootzak op deze aardbodem, dat hebben Anatoli en ik nooit begrepen ...U? ... Met uw kwaliteiten en inzichten?”

Evangelina haalt haar schouders op: “Ik kon met al die kwaliteiten en inzichten geen werk vinden anders dan bij Sapient Devices als personal assistant van Paul Metcalfe. Overigens heb ik een ander beeld van Paul Metcalfe dan u. Hij ging wel eens over de schreef, zeker naar Aziz toe, maar naar mij heeft hij zich altijd correct opgesteld. Uiterst correct. En Ilse zal het ook niet met u eens zijn.”

Basbatov hoort het hoofdschuddend aan: “Zo'n verspilling van talent, eeuwig zonde. Maar ik ben wel blij dat u eindelijk bij elkaar bent. Ik meende in Sydney al dat u tweeën een relatie had. Ik zag u toen samen. Bij de borrel na mijn lezing. Hoe u met elkaar zat te praten?” Hij toont een milde glimlach en zegt: “De vonken spatten er toen zowat van af.”

Opnieuw kijken Aziz en Evangelina Basbatov stomverbaasd aan.

Basbatov ziet het en knikt glimlachend: “Ja, Anatoli had het vaak over u tweeën, de twee meest briljante studenten die hij ooit had meegemaakt. En dat hij niet begreep dat jullie geen relatie hadden. Omdat het er zo dik bovenop lag. Dat jullie stapelgek waren op elkaar.”

Evangelina en Aziz kijken elkaar glimlachend aan.

“Was het zo duidelijk dan?”, wil Aziz weten.

“Ach, rechercheur, hoe zeggen de Chinezen dat ook alweer? Een vis is de laatste die beseft dat hij in het water zit? Iedereen om jullie heen zag het, alleen jullie zelf niet. Vooral u niet.” En Basbatov kijkt Aziz aan, mild glimlachend.

Aziz kan er wel om lachen: “Ja, laten we het daar maar op houden.”

Ilse maakt een kappende beweging met haar hand: “We zijn hier niet om oude koeien uit de sloot te halen maar om een probleem op te lossen. Dus ... Aziz?”

Aziz knikt en kijkt even om zich heen: “Laten we ergens gaan zitten ... Daar aan die tafel?” En hij wijst naar de grote eettafel.

Basbatov knikt en loopt naar de tafel en gaat zitten aan het hoofd van de tafel. Aziz en Evangelina gaan links en rechts van hem zitten. Jackson gaat naast Evangelina zitten, Joyce naast Aziz en Ilse gaat aan het einde van de tafel zitten.

“Aziz? Nu is het aan jou ... Ga je gang”, zegt Ilse en gebaart hem te begin-

nen.

Aziz knikt, vouwt zijn handen, tikt ermee tegen zijn lippen voor een paar seconden en zegt dan: “Ise heeft me al één en ander verteld maar ik zou graag het hele verhaal eerst nog eens uit jouw mond horen. In jouw woorden. Wel met zo weinig mogelijk technische details. Ik ben geen wiskundige. Niemand hier. Behalve jij dan.”

Basbatov schudt zijn hoofd: “Dat is ook niet nodig. Ik kan het merendeel van de kwestie ook uitleggen aan de hand van LEGO-bouwsteentjes en programmeertalen. Laat me even nadenken, goed?”

Aziz maakt een ga-je-gang gebaar met zijn rechterhand.

Basbatov leunt achterover, legt zijn hoofd in zijn nek en sluit zijn ogen voor een seconde of tien. Dan leunt hij weer voorover en zegt: “Als iemand me iets wil vragen, ga gerust uw gang en onderbreek me.”

Hij kijkt iedereen even kort aan en begint dan te vertellen.

De afgelopen eeuwen is onze kennis over het Universum niet alleen enorm toegenomen maar ook enorm verbeterd. Zeker de afgelopen 150 jaar hebben fysici grote vooruitgang geboekt in het begrijpen van het Universum. Met als gevolg dat we de structuur en dynamiek van dat Universum in een beperkte set van wetmatigheden kunnen gieten. Meest simpele en ook meest bekende voorbeeld is de constante snelheid van het licht.

Waar wij ook kijken in het Universum, overal zien wij dezelfde wetmatigheden. En indien wij anomalieën tegenkomen, waarnemingen die niet corresponderen met die wetmatigheden, dan proberen wij een verbeterde wetmatigheid op te stellen waardoor die anomalie begrijpelijk wordt. Mooi voorbeeld zijn zogenaamde zwarte gaten. Waren die eerst een curiosum, naar mate onderzoek vorderde, werd duidelijk dat zwarte gaten een cruciale rol spelen in de aard en werking van een melkwegstelsel zoals het onze. Van curiosum werden zwarte gaten een centrale bouwsteen.

Tot op heden is deze aanpak altijd succesvol geweest, hebben we steeds betere en meer accurate wetmatigheden kunnen opstellen. Vandaag de dag hebben wij een beter wetenschappelijk begrip van het Universum dan 150 jaar geleden. Degene die dat ontkent, heeft simpelweg geen verstand van zaken.

Napoleon zou eens aan de grote Franse astronoom en wiskundige Laplace hebben gevraagd waar God was in diens onderzoek naar de beweging van hemellichamen. Waarop Laplace zou hebben geantwoord dat hij de hypothese 'God' niet nodig had. Basbatov kende dat verhaal, had dat ooit eens gelezen toen hij nog jong was, was hem altijd bijgebleven. En op een dag, een klein jaar geleden, toen hij weer eens een exo-mathematisch model over

buitenaards leven liet doorrekenen door een computer, kreeg hij een idee. Stel, zo redeneerde Basbatov, dat God bestaat en dat Hij heeft ingegrepen in de dingen en hun loop. Dat ergens in het Universum een plek is waar bijvoorbeeld de lichtsnelheid niet constant is, of hoger of lager is dan degene die wij hier op Aarde kennen. En alleen daar, op die ene plek. Of stel er is een plek waar een planeet inderdaad in zes dagen geschapen is op de wijze zoals beschreven in de Bijbel. Of stel er is een plek waar een planeet inderdaad plat is. Dan moeten er sporen in het Universum te vinden zijn van verschijnselen die tegen de 'normale' wetmatigheden ingaan. Zo'n ingreep zou ingaan tegen de wetmatige loop der dingen en zou gevolgen moeten hebben voor een Universum waarin dat gebeurde. Zo'n ingreep zou de 'natuurlijke' ontwikkeling van een Universum moeten 'verstoren', moest op z'n minst interacteren met dat omliggende Universum, een interactie die waarneembaar zou moeten zijn. En dus begon Basbatov exo-mathematische modellen op te stellen voor een Universum waarin God ingreep en onderzocht hoe zo'n Universum zich dan verder ontwikkelde. En tot verbijstering van Basbatov was geen enkel Universum levensvatbaar, kwamen zij allemaal voortijdig tot een einde. Wat Basbatov ook probeerde, eender welke ingreep van God, hoe klein ook, betekende het einde van het Universum dat hij aan het doorrekenen was.

God is niet een Schepper. God is een Vernietiger.

En toen kreeg Basbatov een briljante ingeving. Hij stelde drie groepen van modellen op: eentje met de kennis van 100 jaar geleden, eentje met de kennis van 50 jaar geleden en eentje met de huidige kennis. En liet al deze modellen doorrekenen. En opnieuw tot zijn verbijstering gingen de meest recente modellen het snelste 'stuk', dan de modellen met de kennis van 50 jaar geleden en als laatste de modellen met kennis van 100 jaar geleden. En voor de zekerheid probeerde hij een model met kennis van 500 jaar geleden en een model met de kennis van 1000 jaar geleden. En die gingen nog minder snel 'stuk', die van 1000 jaar geleden het minst snel. Hier was maar één conclusie mogelijk: naarmate ons inzicht in het Universum toeneemt, blijkt er steeds minder plaats te zijn voor God. Behalve als vernietiger. Met als logische consequentie dat bij een volledig inzicht in het Universum God geen enkele rol van betekenis blijkt te spelen. Mocht God al bestaan, dan heeft hij geen enkele interactie met ons en ons Universum, heeft die ook nooit gehad en zal die ook nooit hebben. Praktisch gesproken bestaat God dus niet voor ons. Daarmee ...

Aziz is ondertussen steeds meer fronsend gaan kijken en steekt nu zijn hand op: “Ho ho, wacht effe ... je verhaal kan ik wel volgen ... maar dat bewijs van jou? ... Dat God *niet* bestaat? ... Is dat *alleen maar* gebaseerd op een paar computermodellen die je door hebt laten rekenen?”

Basbatov kijkt Aziz enorm beledigd aan: “*Een paar computermodellen? ... Godverdomme ... Rechercheur!* Ik ben één van de beste modelmakers van de wereld! Heb er in '37 zelfs de Fields medaille voor gekregen. Wat zullen we nou krijgen, zeg!”

Aziz maakt een afwerend gebaar met zijn rechterhand: “Dat zal best maar *dat* is hier niet de kwestie, kerel. Effe rustig blijven jij. Mij gaat het om de 'hardheid' van je bewijs ... Je hebt een aantal modellen opgesteld en je hebt die door laten rekenen. Hartstikke mooi, kerel ... En ik wil best wel geloven dat je één van de beste modelmakers ter wereld bent, hoor, voor mijn part ben je zelfs de allerbeste. Maar wie overtuigen die berekeningen van je? ... Dat doorrekenen is van secundair belang, man, zelfs die modellen zijn van secundair belang ... Jouw bewijs staat en valt met de aannames die je maakt in je modellen. In hoeverre zijn die vanzelfsprekend, voor de hand liggend? Kerel, je tegenstanders maken gehakt van je als die aannames niet kloppen.”

Basbatov is niet langer woedend maar is beginnen te grinniken. Wanneer Aziz klaar is, zegt Basbatov: “Meteen naar de kern van de zaak, hè? Anatoli zei me al dat u dat als geen ander kon ... Opmerkelijk, zeer opmerkelijk ... Maar om op uw vraag terug te komen ... Die aannames in mijn modellen? ... Dat zijn allemaal standaard aannames binnen de Fysica en Wiskunde. Als mijn aannames niet kloppen, dan klopt er niets van de Fysica en Wiskunde. Echt helemaal niets. Zo simpel is het.”

“Je zegt dat je modellen 'stuk' gingen nadat God ingreep, om het zo te zeggen,” zegt Evangelina, “en dat je dat zag als bewijs dat God niet bestaat. Hoe snel gingen je modellen dan 'stuk'?”

Nu grinnikt Basbatov vergenoegd: “Die met de kennis van 1000 jaar geleden binnen 1 miljoen jaar, de rest sneller. Het model met de kennis van nu binnen 10.000 jaar. Ons Universum bestaat al 13 miljard jaar. Opmerkelijk verschil, niet? Nee, er is maar één conclusie mogelijk.”

Aziz haalt zijn schouders op: “Mij persoonlijk staat je exercitie wel aan maar een bijgelovige gaat dit echt niet overtuigen, hoor. In zijn optiek heb je alleen maar een paar modellen zitten door te rekenen. Het zou wat. Begrijp je wat ik bedoel?”

Basbatov knikt: “Ja, dat klopt, feiten en argumenten zijn aan gelovigen niet besteed. Maar waarom zitten die fundamentalisten dan achter mij aan? En ook denk ik dat u de impact van mijn modellen onderschat: in de wetenschap blijkt absoluut en definitief geen ruimte te zijn voor God. Met als conse-

quentie dat in de wetenschappelijke verklaring van alles om ons heen ook geen ruimte is voor God. Wat in de praktijk van alledag betekent dat een gelovige geen gebruik zou mogen maken van technologie omdat die gebaseerd is op een wetenschappelijke visie op de werkelijkheid waarin God expliciet niet voorkomt. Dat het gebruik van technologie, ja, dat technologie *zelf* eigenlijk godslastering is. Ziet u dan niet de impact van mijn bewijzen?” Nu steekt Jackson zijn hand op: “Wacht even, niet zo snel jullie drie. Ik snap iets niet. Die modellen van je, die laten volgens jou zien dat God niet bestaat? Maar hoe definieer jij dan God? God is toch niet te definiëren? God omvat toch alles? Is toch oneindig, om het zo te zeggen? Hoe prop je dat dan in een model?”

Basbatov glimlacht en wijst met zijn vinger naar Jackson: “Goede vraag, jongeman, een hele goede vraag zelfs! Maar afgaande op de formulering van uw vraag vermoed ik dat u in God gelooft?”

Jackson schudt een beetje lacherig zijn hoofd: “Ik heb van Ilse begrepen dat ik een twijfelaar ben.”

Basbatov knikt, zegt dan: “Laat ik uw vraag beantwoorden. U zegt dat God bijvoorbeeld oneindig is. In de Wiskunde bestaan verschillende vormen van oneindigheid. Maar al die vormen zijn heel precies te beschrijven met een beperkte set van wiskundige regels. En juist daarom kan ik ze in een computer stoppen, ik kan die regels programmeren en een computer ermee laten rekenen of ermee laten redeneren. Echt, het is veel simpeler en eenvoudiger dan u denkt. Maar u geeft me wel een bruggetje naar mijn tweede bewijs.”

In zijn pogingen om een wiskundige methode op te stellen voor de communicatie met een buitenaardse beschaving, stootte Basbatov op het probleem van de zogenaamde primitieve termen in de Wiskunde. Dit zijn termen die een bepaalde tak van de Wiskunde niet definieert maar gebruikt om andere termen te definiëren. Primitieve termen zijn de elementaire bouwstenen, de LEGO-bouwsteentjes van de Wiskunde. En net zoals je LEGO-bouwsteentjes gebruikt om 'grotere' dingen mee te bouwen, zo gebruik je primitieve termen om wiskundige stellingen af te leiden of op te stellen.

Een voorbeeld is de getallentheorie van Peano. Deze Wiskunde beschrijft op uiterst compacte wijze, met slechts 5 regels, de relatie tussen alle hele getallen groter of gelijk aan nul. In deze getallentheorie zijn de termen 'nul', 'getal' en 'directe opvolger' zo'n primitieve term. Nergens in deze getallentheorie worden deze drie termen gedefinieerd. En ook nergens anders in de Wiskunde. De getallentheorie neemt simpelweg aan dat iemand die kennis neemt van deze getallentheorie, reeds weet wat wordt bedoeld met de termen 'nul', 'getal' en 'directe opvolger'. Dat aannemende, definieert de getallen-

theorie nieuwe termen met die primitieve termen, bijvoorbeeld dat het getal 1 de directe opvolger is van het getal 0 en het getal 23 de directe opvolger van het getal 22. Nog anders gezegd, met drie primitieve termen, met drie bouwsteentjes, en met 5 regels is de getallentheorie van Peano in staat om alle getallen groter dan nul te definiëren, dat wil zeggen een oneindig aantal gehele getallen. Deze getallentheorie behoort dan ook tot het fundament van de Wiskunde.

Een programmeertaal werkt op vrijwel dezelfde manier. Iedere programmeertaal heeft standaard een set van functies en een aantal typen van variabelen. Deze worden meestal aangeduid als 'reserved words' en zijn als het ware voorgeprogrammeerd in die taal. Bijvoorbeeld de functie 'print()', de IF-THEN-ELSE constructie of de variabele van het type 'String' of van het type 'Integer' (een geheel getal). Met die functies en dergelijke kun je programmaregels schrijven om complexe functies uit te laten voeren, bijvoorbeeld het afdrukken van een tabel. Functies zoals 'print()' en termen zoals 'IF' en 'String' zijn de primitieve termen, de elementaire bouwstenen, de LEGO-bouwsteentjes van die programmeertaal.

Basbatov spendeerde jaren aan het inventariseren van alle primitieve termen in de verschillende takken van de Wiskunde en probeerde vervolgens die primitieve termen onder te brengen in zijn Meta-Mathematica. En probeerde een relatie te leggen tussen al die primitieve termen. Al gauw beseftte hij dat dit wel kon maar dat hij dan opnieuw een aantal primitieve termen moest introduceren, nu binnen zijn Meta-Mathematica. Hij noemde dat 'super' primitieve termen. Die 'super' primitieve termen waren de bouwstenen om de 'gewone' primitieve termen mee te definiëren.

Echter, een paar weken geleden realiseerde hij zich dat hij het probleem alleen maar voor zich uit had geschoven. Zijn Meta-Mathematica ging er vanuit dat iemand reeds bekend was met die 'super' primitieve termen voordat deze persoon kennis neemt van de Meta-Mathematica. Nee, hier was maar één conclusie mogelijk: Wiskunde, de universele taal, is alleen te spreken door wezens die reeds een benul hebben van die super primitieve termen, dat die termen hard-wired in hun bewustzijn moeten zitten, om het zo te zeggen. Willen wij het Universum begrijpen, zo concludeert Basbatov, dan moeten wij Bewustzijn niet zien als een samengestelde component (van hersencellen en hersenprocessen) maar als een elementaire component, als ook een soort van 'super' primitieve term. Anders gezegd, was dat Bewustzijn er niet, dan was het Universum er ook niet.

“Let wel,” zegt Basbatov, “ik vertel het nu in gewone mensentaal, dan lijkt

het allemaal misschien vaag en vergezocht maar de wiskundige vergelijkingen zijn dat niet, die zijn maar voor één uitleg vatbaar. Vergis u niet.”

Basbatov kijkt naar Aziz, de anderen ook.

Aziz merkt het niet, die zit naar de tafel te staren terwijl zijn handen af en toe hun hocus-pocus bewegingen doen. Na een seconde of tien kijkt hij op en zegt: “Die Peano ...”

Hij ziet nu pas dat iedereen naar hem zit te kijken en zegt verbaasd tegen Evangelina: “Huh? ... Wat is er?”

Evangelina glimlacht: “We zitten te wachten op een slimme opmerking van *jou!*” Nu beginnen ook de anderen te glimlachen.

Aziz grinnikt even, draait zijn hoofd naar Basbatov en zegt: “Die Peano en zijn getallentheorie ken ik wel. Heb over die getallentheorie van Peano eens een paper geschreven voor Anatoli toen ik nog studeerde aan de UvA.”

In zijn ooghoek ziet hij Evangelina knikken. Blijkbaar kan zij zich dat paper nog herinneren.

Basbatov knikt: “Klopt, Anatoli heeft me dat paper eens laten lezen. Dat bevatte een aantal uitermate intrigerende ideeën. Die ideeën deden mij beseffen dat ik iets moest doen met die primitieve termen. Wat uiteindelijk resulteerde in die Meta-Mathematica van mij.”

Joyce tikt Aziz op zijn linkerarm: “Ik kan me vaag een verhaal van jou herinneren dat je een keer vertelde in de kantine van het politiebureau, het oude, dat aan de Lijnbaansgracht. Dat ging ook over primitieve termen, dacht ik. Kon ik nauwelijks volgen. Iets over onze rol als kenner? ... Toch? ... Zoiets?”

Aziz steekt grinnikend zijn duim op naar Joyce: “Je hebt het goed onthouden, meissie. Petje af.”

Basbatov hoort het en wijst naar Aziz: “U zat dichterbij de waarheid dan u beseft.”

Aziz schudt zijn hoofd: “Nee hoor, ik wist echt wel waar ik mee bezig was maar ik had niet de concepten om het verder uit te werken. Plus dat ik geen wiskundige was. Evangelina heeft dat stokje van me overgenomen. Alleen noemde zij het niet de kenner maar bewustzijn. Net zoals jij dat ... O, wacht even, je hebt haar proefschrift gelezen, zei je ... Heb je misschien daar ook ideeën uit gehaald?”

Basbatov knikt glimlachend.

Aziz schiet in de lach en zegt tegen Evangelina: “Het is me wat, zeg. Eerst Metcalfe met dat ene ongepubliceerde artikel van me, nu deze kerel weer met mijn paper over Peano en jouw proefschrift. Iedereen gaat er met onze ideeën vandoor, meissie.”

Evangelina glimlacht: “Dat is het beste compliment dat ze ons kunnen

geven, jochie. Niet dan?"

Aziz knikt glimlachend en richt zich weer tot Basbatov: "Even terug naar je verhaal. Als ik je goed begrijp, in gewone mensentaal, dan komt de Wiskunde alleen van de grond wanneer er een intelligente entiteit is die reeds benul heeft van een aantal zaken. Dan praat je dus over Sentience en niet over Sapience ... Die entiteit weet dus op voorhand wat wordt bedoeld met de term 'nul' ... heeft benul van die term ... grappig woord overigens in deze context: *benul* ... omdat de term 'nul' nergens in de Wiskunde wordt gedefinieerd. Een voorbeeld. Als je met een programmeertaal in de weer gaat en je snapt bijvoorbeeld niks van een type variabele zoals 'String' of van IF-THEN-ELSE, dan kun je grote delen van die programmataal niet gebruiken, eigenlijk die hele programmeertaal niet. Dat idee. Oké, kan ik volgen."

Aziz stopt even. Zijn ogen dwalen kort door de ruimte en blijven hangen bij Evangelina. Zij glimlacht hem toe, iets waarom hij weer moet glimlachen. Hij draait dan zijn hoofd weer naar Basbatov.

"Corrigeer me als ik het verkeerd zie maar mij bekruipt het gevoel dat jouw tweede 'bewijs' vooral een bewijs is vanuit het ongerijmde. Dat gedoe met die getallen bijvoorbeeld, die getallentheorie van die Peano? Volgens mij zegt die theorie zoiets als: als ik, Aziz Dijkstra, niet begrijp wat er wordt bedoeld met de term 'nul', dan kan ik de Wiskunde niet gebruiken. In ieder geval niet die getallentheorie. Die staat en valt met mijn benul *op voorhand* van een term zoals 'nul'. Als ik die term niet ken, dan kan ik de hele getallentheorie niet gebruiken. En kan ik in de praktijk van alledag niet optellen en aftrekken. Oké, da's duidelijk. Echter, omdat ik in de praktijk van alledag overduidelijk *wel* kan optellen en aftrekken, *moet* ik concluderen dat ik wel degelijk een benul heb van een term zoals 'nul'. Ook al is die nergens gedefinieerd. Zelfs al ken ik die hele getallentheorie niet. Ja, zelfs al ken ik het hele begrip 'nul' niet, zoals bijvoorbeeld de Romeinen. Dan toch heb ik er nog steeds een benul van, op de één of andere manier. Alsof de notie van 'nul' hard-wired in mijn kop zit. Op die manier, niet?"

Basbatov knikt goedkeurend.

Aziz gaat verder.

"Jij trekt die lijn door naar alle takken van de Wiskunde via die Meta-Mathematica van je. Wat jij stelt, is dat de gehele Wiskunde is terug te brengen tot enerzijds een beperkte set van super primitieve termen en anderzijds een beperkt aantal regels om de primitieve termen van de andere takken van de Wiskunde te definiëren. Die regels gebruiken de super primitieve termen als invoer, om het zo te zeggen, en die gewone primitieve termen zijn de uitvoer van die regels. En omdat die super primitieve termen niet te definiëren zijn, moet je *vooraf* een benul hebben van die termen, *voorafgaand* aan je begrip

en gebruik van de Wiskunde. Dus, zo concludeer jij, kan de Wiskunde pas 'booten', opstarten, als er een intelligente entiteit is die benul heeft van die super primitieve termen uit die Meta-Mathematica van je. Nogmaals, kan ik me iets bij voorstellen.”

Opnieuw knikt Basbatov goedkeurend.

“Kan de rest mij volgen?”, vraagt Aziz aan de rest.

Iedereen knikt, Jackson met een moeilijk gezicht, iets waar Aziz om moet grinniken.

“Nu dat tweede bewijs zelf. Waar het volgens mij bij dat bewijs om gaat, is de *implicatie* van jouw gedachte dat de Wiskunde een intelligente entiteit veronderstelt. Immers: *als* de Wiskunde de universele taal is waarmee de dingen en hun loop zijn te vatten in een compacte set van regels *en* die Wiskunde veronderstelt tevens de aanwezigheid van een intelligente entiteit, *dan* veronderstellen *ook* de natuurwetten over de *fysieke* dingen en hun loop de aanwezigheid van die intelligente entiteit. Dat het Universum bestaat bij de gratie van een intelligente waarnemer die niet alleen naar dat Universum kijkt maar vooral *beseft* dat hij kijkt.”

Aziz ziet Basbatov glimlachend knikken, trekt een peinzend gezicht: “Hm ... Dit is wel grappig ... Jij komt via de Wiskunde ook uit bij Sentience, niet bij Sapience ... Had ik het indertijd toch goed gezien ... Metcalfe snapte maar niet waar ik het over had ... Wat zegt dit dan over onze vrije wil? ... Hm ...”

Aziz pauzeert even, lijkt even over iets na te denken, begint opeens te lachen en zegt dan: “Weet je, volgens mij zit de blasfemie in jouw verhaal helemaal niet in dat eerste bewijs van je, man, het gaat om je *tweede* bewijs. Volgens je eerste bewijs heeft God niks van doen met alles om ons heen en volgens je tweede bewijs heeft de mens alles van doen met alles om ons heen. Eerst stoot je God van zijn troon en vervolgens zet je de mens op die troon. Ik denk dat die Russische fundi's daar vooral van balen ... en zij niet alleen, denk ik, andere bijgelovigen ook ... Wat natuurlijk wel weer typisch is, niet? ... Zelf doen bijgelovigen niets anders dan op de troon van hun God te zitten, pretenderen in ieder geval zijn woordvoerder te zijn, menen precies te weten wat hij wil ... en dan ga jij op die troon zitten ... en dan mag het niet!” Basbatov heeft Aziz de hele tijd knikkend en glimlachend aangehoord. Dan zegt hij: “Nu deed u het weer. Ik moet zeggen dat u voor iemand die niets weet van deze materie, wel heel erg snel tot de kern doordringt. Mijn complimenten.”

Aziz haalt zijn schouders op: “Ik ben onderzoeker, ik doe aan waarheidsvinding. Dat speelt hier ook. Wel op een heel ander vlak en van een heel andere complexiteit maar een puzzel is een puzzel. Nu zit ik nog in de fase voorafgaand aan de oplossing, is alles nog een warboel, ik zie de logica nog niet. Ik

ben nog op zoek naar die oplossing dus moet ik associatief redeneren, mijn intuïtie volgen, ik zit te puzzelen zoals mijn baas zegt, om te begrijpen wat ik zie en hoor. Da's bij een plaats delict echt niet veel anders, hoor.”

“Ja,” glimlacht Basbatov, “dat zei Anatoli ook altijd over u, dat u heel goed was in het oplossen van raadsels, het maakte niet uit welk type raadsel. U had een ... hoe zei hij dat altijd ... u had een puzzelbrein. En uw bijnaam hier in Amsterdam ... Puzzelman? ... Ja, ik heb er goed aan gedaan om naar Amsterdam te komen.”

Aziz leunt voorover, legt zijn onderarmen op tafel, vouwt zijn handen, laat zijn wijsvingers tegen elkaar tikken en kijkt daarnaar. Zo zit hij een paar seconden. Iedereen wacht op hem.

Plotseling schiet hij in de lach: “Tering ... Dit is met afstand het meest krankzinnige gesprek dat ik ooit heb gevoerd in het kader van een onderzoek ... Zit ik met iemand te praten die beweert te kunnen bewijzen dat God *niet* bestaat, zeg. Anders gaat het altijd om gekkies die beweren te kunnen bewijzen dat God *wel* bestaat ... Hoe maf wil je het hebben?”

De anderen glimlachen om zijn opmerking, zelfs Basbatov.

“Oké,” zegt Aziz na een tijdje, “Ik ken nu je twee bewijzen en je argumenten. Jij denkt dat met name dat eerste bewijs de reden is dat die Russische fundi's je om willen leggen. Dat zou kunnen. Bijgelovigen houden er niet van dat je hun speeltje afpakt of er de draak mee steekt. Dan is er van liefde en vrede opeens geen sprake meer. Heb ik overigens altijd al typisch gevonden aan die bijgelovigen ... En je denkt dat die fundi's getipt zijn door de FSB. Je weet alleen niet waarom ... Jij vlucht, of all places, naar Amsterdam. Waarom eigenlijk? Alleen omdat je vriend dat zei in dat bericht?”

Basbatov kijkt Aziz verbaasd aan: “Waarom Amsterdam? Komt u wel eens buiten Amsterdam? De vrijheid in deze stad, rechercheur, daar kan een Rus alleen maar van dromen. Al die wetenschappers en denkers hier, aan de VU en UvA, dat Science Park van jullie, wat hier allemaal aan interessante dingen gebeurt ... Eigenlijk had ik al jaren geleden naar Amsterdam moeten komen ... hier gebeuren echt hele mooie dingen, hoor ... Was ik naar China of de VS gegaan, dan zou de FSB het kunnen zien als overlopen. Trouwens, in de VS zitten ook heel veel fanatieke gelovigen, daar liep ik kans van de regen in de drup te raken. Deze stad daarentegen ... Rechercheur, deze stad is befaamd om zijn vrijheid, overal ter wereld. Voor velen is deze stad een lichtend voorbeeld, een baken in deze woelige tijden, vergist u zich niet ... Voor anderen zoals die Russisch-Orthodoxe fundamentalisten is Amsterdam precies het tegenovergestelde, is Amsterdam een enorme poel van verderf. Al die vrijheid hier, dat kan en mag niet ... Hoe dan ook, het enige wat ik wil is een leerstoel aan de UvA en beveiliging. Maar die twee eisen staan niet in